

Lezen om te overleven

'Kassa 19 (...) is van alles, maar vooral een ode aan het boek. Niet als afleiding, maar als manier van leven.' Voor de verteller vormen ze een toevluchtsoord, een manier om de werkelijkheid te begrijpen én eraan te ontsnappen.

Bron: De Limburger, Koen Eykhout, 23 mei 2022

Welke rol speelt literatuur in het leven van de verteller en koppelt ze haar identiteit eraan?

Welke boeken hebben invloed gehad op jou?

Wat zouden boeken kunnen verbeteren aan uitzichtloze leven in uitzichtloze buurten?

Stijl

Claire-Louise Bennetts *Kassa 19* is geen traditionele roman met een strak plot, maar een associatieve, grillige en vaak poëtische verkenning van lezen, schrijven, herinneren en vrouw-zijn. De roman beweegt zich tussen auto-biografie, fictie, essay en droomwereld.

Hoe zou je Bennetts schrijfstijl omschrijven aan iemand die het boek niet kent?

Is het niet ook verfrissend dat Bennet durft af te wijken van de -traditionele- romanstructuur?

Welke passages zijn je bijgebleven?

Fictie en werkelijkheid

In de roman lopen dromen, verzinsels en realiteit voortdurend door elkaar. Daarbij herschrijft ze ter plekke zowel haar herinneringen als haar essay. Soms weet je niet meer precies wat echt gebeurd is.

In hoeverre vertrouw je de herinneringen van de verteller?

Denk je dat Bennett wil laten zien dat herinneringen altijd een vorm van fictie zijn?

Wat zegt het boek volgens jou over de relatie tussen verbeelding en werkelijkheid?

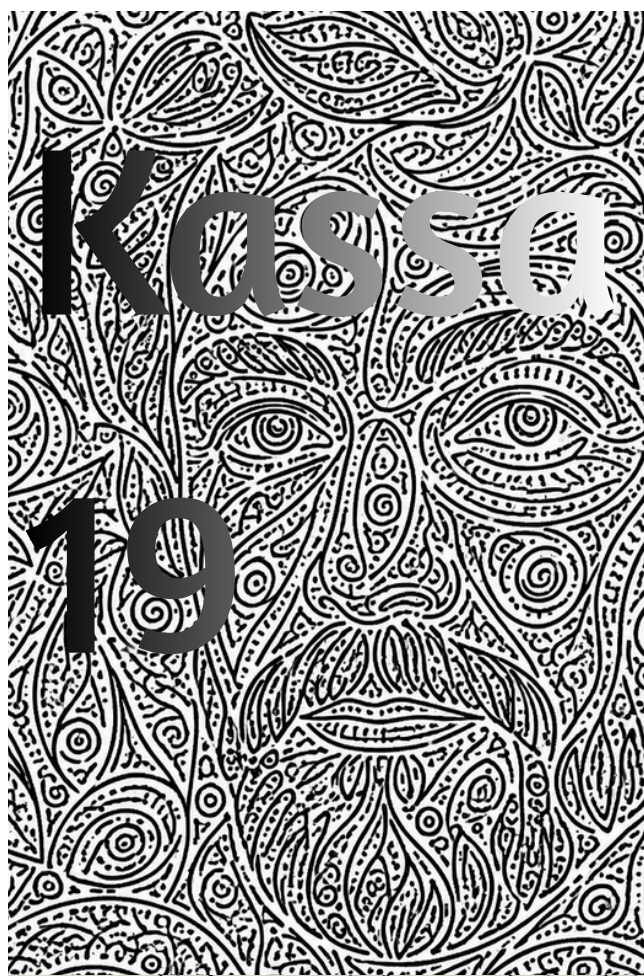
Leeservaring

'En als ik het dan opnieuw aan het lezen ben, zal ik hier en daar weer zinnen onderstrepen, maar het zullen niet dezelfde zinnen zijn. (...) Je stapt tenslotte nooit twee keer in hetzelfde boek.'
(blz. 100)

Zou je dit boek nog een keer opnieuw willen lezen?

Als je het boek nog eens zou lezen, zou je het dan anders beleven?

Is er een boek dat je twee keer hebt gelezen en waarbij je leeservaring heel anders was?

KASSA

19

KASSA

19

KASSA

19

KASSA

19

Verteller vs auteur

'In haar werk is steeds een vrouwelijke auteur aan het woord, die waarschijnlijk voor een groot deel samenvalt met

Bennett zelf.'

Bron: NRC, Persis Bekkering, 17 oktober 2025

In hoeverre heb je het boek gelezen als een autobiografie?

Wat weet je van de verteller? Hoe zou je haar karakteriseren?

Coping

Vriendje Dale penetreert de verteller ondanks dat ze aangeeft geen seks te willen. Ze ondergaat het *'omdat ik op dat moment geen zin had in een scène.'* *'Natuurlijk doe je mee, natuurlijk bestaat niet veel doen niet, je kunt je lichaam niet uitschakelen – waarom wist ik dat niet? Zal ik iets eten?'* (blz. 190)

Wat vertellen bovenstaande citaten over hoe ze met deze gebeurtenis om is gegaan?

Hoe gebruikt de verteller taal om afstand te creëren tot wat er gebeurt?

De bladzijden omslaan...

Tarquinius heeft een bibliotheek vol boeken die allemaal leeg blijken te zijn.

'De bladzijden om te slaan. Dat is makkelijk, denkt Tarquinius. (...) De ene na de andere blanco bladzij omslaan blijkt niet zo makkelijk te zijn.' (blz. 130)

'De bladzijden omslaand, ja, zo ben ik doorgestaan met leven.' (blz. 128)

Hoe heb jij de bibliotheek met lege boeken geïnterpreteerd?

Wat bedoelt Bennett met 'zo ben ik doorgestaan met leven.'

Waarom is het niet makkelijk om 'lege bladzijden' om te slaan?

Stellingen

Noteer eerst voor jezelf: eens, oneens of twijfel op de volgende stellingen en bespreek ze daarna in de groep.

- ***Ik vind dit feministisch boek.***
- ***Het opsommen van de boeken die ze allemaal zou hebben gelezen, vond ik pedant.***
- ***Dit boek zal -uiteindelijk- de traditionele opvattingen over hoe een roman in elkaar hoort te zitten op z'n kop zetten.***
- ***Ik ben benieuwd geworden naar ander werk van Bennett.***

Q

U

I

Z

T

I

M

E

Quizvragen:

1. Hoe krijg je het beste bloed uit kleding?

- **Met koud water of een ijsblokje (1pnt)**

2. Twee leugens en een waarheid: Welke bewering is waar?

- Per menstruatieperiode verliest een vrouw gemiddeld 150 ml bloed. **(NW: 60 ml)**
- Walt Disney heeft in 1975 een voorlichtingsfilm gemaakt over menstrueren. **(NW: in 1943)**
- Ijsberen reageren sterk op de geur van gebruikte tampons. **(waar, 1pnt)**

3. Doedelen of sommige mensen zeggen droedelen: Je gaat drie minuten doedelen. Het enige criterium is dat er een gezicht in te herkennen moet zijn. De mooiste droedel wint. **(1pnt)**

4. Tarquinius Superbus heeft echt bestaan. Hij was de zevende en laatste koning van Rome. Hij werd ook wel Tarquinius de Hoogmoedige of Tarquinius de Arrogante genoemd. Tarquinius had als koning natuurlijk ook een eigen munt. Op welke afbeelding is de werkelijke munt van Tarquinius afgebeeld? **A-B-C (1pnt)**

Shoot out: hoeveel dagen menstrueert een vrouw gemiddeld in haar leven?

- **2700 dagen gemiddeld**

Bron: <https://www.quest.nl/mens/gezondheid/a32668255/ongesteld-menstruatie-wereldmenstruatiedag/>

B

C

